

H O T Ă R Î R E
În numele Legii

13 octombrie 2023

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Centru)

Instanța compusă din

Președinte de ședință, judecător Georgeta Grozav

Grefier

Ana Ciubotaru, Ana Ciobanu

Cu participarea:

Reclamantului – Morari Viorel, b/i ***** din 18 iulie 2002,

R/pîrîtului – avocat Gafton Vasile, mandat nr. ***** din 23 ianuarie 2023,

examinînd în ședință de judecată publică cererea de chemare în judecată depusă de Morari Viorel către Stoianoglo Alexandr, intervenient accesoriu Postul de Televiziune N4 privind apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, dezmințirea informației și repararea prejudiciului cauzat,

a constatat:

La 26 august 2021 Morari Viorel s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Stoianoglo Alexandr, intervenient accesoriu Postul de Televiziune N4 privind apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, dezmințirea informației și repararea prejudiciului cauzat.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că, la 21 iulie 2021, în cadrul emisiunii „Puterea a Patra” de la canalul privat de televiziune N4, pârâtul Stoianoglo Alexandr a făcut declarații false în privința sa, care poate fi vizionată prin accesarea următorului link: <https://n4.md/puterea-a-patra-din-20-07-2021-cu-participarea-lui-alexandr-stoianoglo/>.

În cadrul acestei emisiuni, Stoianoglo Alexandr în calitate de Procuror General cu rea-credință a răspîndit următoarele informații false: „În spatele doamnei stă domnul Morari, care consultă doamna pe diferite întrebări și el a făcut raportul respectiv... Iată ce

avem noi, noi avem în spate niște oameni care promovează interesele alte niștor forțe care au participat la fără de legile din Republica Moldova, au persecutat oameni, au participat la furtul miliardului, la concesionarea aeroportului și așa mai departe”; „Procedurile disciplinare pe Morari nu au trecut nici prima etapă. În colegiul disciplinar-toți cumătri, prieteni, băieți buni”.

De asemenea, reclamantul a indicat că, aceste acuzații nefondate aduc atingere onoarei, demnității și reputăției sale, considerând că un asemenea mod de exprimare constituie o ingerință nejustificată în viața sa privată și profesională, deoarece antrenează consecințe negative, în primul rând, asupra imaginii sale profesionale, afectându-i onoarea și demnitatea, prin denigrarea imaginii sale în fața colegilor, în familie, în societate și în al doilea rând îi afectează reputația profesională prin crearea unei percepții negative.

Morari Viorel a invocat că, prin intermediul pârâtului Stoianoglo Alexandr în calitate de Procuror General, persoană cu o funcție de demnitate publică, care conține date false, i-a cauzat un prejudiciu moral care îl estimează în sumă de 570.000 lei. Pentru un procuror cel mai important este reputația profesională, care fiind afectată, influențează direct activitatea acestuia, deoarece lasă temei pentru interpretarea acțiunilor acestuia și erodează încrederea în deciziile adoptate.

De asemenea, reclamantul a indicat că, înregistrarea video a interviului și alte știri la acest subiect sunt accesibile tuturor via Internet, ceea ce în continuare provoacă prejudicii imaginii sale, și anume: <https://realitatea.md/stoianoglo-despre-noua-dovada-pe-platon-in-laundromat-eu-in-general-nu-inteleg-cu-ce-s-a-ocupat-doamna-grigoriu/>; <https://safenews.md/video-stoianoglo-o-acuza-pe-grigoriu-ca-s-ar-ocupa-de-fabricarea-rapoartelor-de-ancheta-pe-subiectul-laundromat-raportul-a-fost-scris-de-viorel-morari-replica-celor-vizati/>; <https://telegraph.md/video-alexandr-stoianoglo-despre-activitatea-ex-comisiei-parlamentare-laundromat-nu-inteleg-cu-ce-pana-acum-s-a-ocupat-doamna-grigoriu/>.

Totodată, reclamantul a menționat că, pârâtul Stoianoglo Alexandr prin declarațiile sale în calitate de Procuror General, a depășit limitele admise pentru exprimarea unei opinii critice, deoarece nu a prezentat probe suficiente și pertinente. Există limite la dreptul de a răspîndi informații publicului și trebuie să fie instituită o balanță între acest drept și drepturile celor afectați. Chiar și atunci cînd o declarație constituie o judecată de valoare, proporționalitatea unei imixțiuni poate depinde de faptul dacă există o bază faptică suficientă pentru declarația respectivă.

Morari Viorel a invocat că, în scopul justificării mărimii prejudiciului moral prezintă argumentarea următoarelor criterii: sfera de răspîndire a informațiilor defăimătoare-reclamantul a fost defăimat în direct în cadrul unei emisiuni televizate

„Puterea a 4” de la postul privat de televiziune N4, care ulterior a fost preluat de către alte portaluri de presă; proporționalitatea între acordarea despăgubirilor și gradul în care reputația va fi lezată trebuie să fie una echitabilă, ținându-se cont de faptul că imaginea reclamantului a fost grav afectată prin declarațiile false ale pârâtului, astfel, fiind grav lezată onoarea și demnitatea și gradul de vinovăție al autorului prejudiciului care se manifestă prin intenție directă, pârâtul conștientizând caracterul răspîndirii relatărilor false, a dorit să le exprime, lezînd astfel onoarea, demnitatea și reputația profesională a acestuia. Mai mult ca atît, din partea pârâtului nu au fost întreprinse nici un fel de acțiuni orientate spre dezmințirea informațiilor răspîndite.

În ceea ce privește măsură în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate, reclamantul a invocat că simpla exprimare de scuze nu va atenua efectele faptei ilicite a autorului prejudiciului, va avea o satisfacție sporită dacă pârâtul va suporta unele consecințe negative cu caracter patrimonial. Astfel, prin aceasta speră că se va realiza una din funcțiile de bază ale răspunderii civile, funcția preventiv-educativă, în sensul că prin compensarea prin echivalent bănesc a prejudiciului moral, în viitor pârâtul se va abține de la răspîndirea publică a informațiilor false în privința acestuia.

Totodată, Morari Viorel a invocat că, pârâtul nu și-a cerut scuze sub nici o formă până la adresarea cu această cerere de chemare în judecată și există premise mai mult decît rezonabile care îl determină să creadă că nici pînă la pronunțarea hotărârii nu o va face. Or, cererea prealabilă a rămas fără răspuns.

Reclamantul Morari Viorel a solicitat admiterea cererii de chemare în judecată; constatarea lezării onoarei, demnității și reputației profesionale prin afirmațiile Procurorului General Stoianoglo Alexandr expuse în cadrul emisiunii „Puterea a Patra” de la canalul privat de televiziune N4 la 21 iulie 2021; obligarea să dezmință public și să-și ceară scuze, personal, pentru informațiile defăimătoare cu privire la procurorul, șef al Procuraturii Anticorupție, suspendat din funcție Morari Viorel, prin comunicarea publicului că: „Aduc scuze publice lui Viorel Morari pentru afirmațiile false făcute în cadrul emisiunii „Puterea a 4” de la postul privat de televiziune N4 la 21 iulie 2021. În calitate de Procuror General nu am fost în drept să fac afirmații fără careva probe pertinente și concludente în acest sens. Înțeleg că prin acest comportament iresponsabil exprimat în răspîndirea informației false referitoare la Viorel Morari am încălcat etica de procuror”; încasarea din contul pârâtului Stoianoglo Alexandr în beneficiul său a prejudiciului moral în mărime 50.000 lei și a cheltuielilor de judecată.

La 02 noiembrie 2021, intervenientul accesoriu Postul de Televiziune N4 a depus referință la cererea de chemare în judecată înaintată de Morari Viorel. În motivarea poziției a indicat că, cu adevărat la 21 iulie 2021, invitatul emisiunii „Puterea a 4” a fost Procurorul General Stoianoglo Alexandr. Ultimul, în cadrul emisiunii, expunându-și

poziția sa față de evenimentele majore din Republica Moldova, a relatat unele poziții și în privința reclamantului.

Totodată, a menționat că, emisiunea „Puterea a 4” este difuzată în direct, la postul de televiziune „N4”, astfel moderatorul acestei emisiuni nu poate influența maniera de expunere a invitaților săi. Pentru a informa corect opinia publică, în momentul expunerii unor poziții sale invitațiilor, îndeosebi când sunt relatate unele evenimente a persoanelor terțe, în cadrul emisiunii, se prezintă un mesaj interactiv cu următorul conținut „orice persoană se prezumă a fi nevinovată pînă la pronunțarea unei decizii definitive și irevocabile ale instanței”.

Intervenientul accesoriu Postul de Televiziune N4 a invocat că, în caz dacă reclamantul se consideră lezat într-o oarecare măsură, postul de televiziune este dispus de a acorda dreptul la replică, care va fi în coordonată cu ei, pentru a nu perturba procesul audiovizual al postului. Totodată, a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa (f.d. 16-17).

În ședința de judecată reclamantul Morari Viorel a solicitat admiterea integrală a cererii de chemare în judecată, cu toate motivele de fapt și de drept indicate în cerere (f.d. 110).

Avocatul Gafton Vasile în interesele pârâtului Stoianoglo Alexandr a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată înaintată de Morari Viorel, ca fiind neîntemeiată. În motivarea poziției a indicat că, reclamantul în cadrul cercetării judecătorești nu a administrat probe care să confirme obiectiv faptul că Procurorul General Stoianoglo Alexandr, la 21 iulie 2021 în cadrul emisiunii „Puterea a 4” la canalul privat de televiziune N4 ar fi răspândit informații care îl vizează personal și că aceste informații sunt defăimătoare și se referă la fapte care în esență sunt false.

Totodată, a menționat că, din cuprinsul cererii de chemare în judecată nu este clar în care interval de timp al prelinsei emisiuni din 21 iulie 2021 difuzată la postul de televiziune N4 ar fi fost răspândite informații defăimătoare de către pârât.

Subsecvent, avocatul Gafton Vasile în interesele pârâtului Stoianoglo Alexandr a menționat că, reclamantul nu a indicat care anume afirmații a Procurorului General Stoianoglo Alexandr care ar fi fost expuse în cadrul emisiunii „Puterea a 4” urmează a fi dezmințite (f.d. 110).

Intervenientul accesoriu Postul de Televiziune N4 în ședința de judecată nu s-a prezentat, însă prin cererea depusă la 02 noiembrie 2021 a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa, motiv pentru care instanța de judecată a constatat oportună examinarea cauzei în lipsa intervenientului accesoriu.

Examinând probele administrate pentru dovedirea celor invocate și raportându-le, per ansamblu, la prevederile legale ce guvernează speța, instanța de judecată

consideră necesar de a respinge acțiunea înaintată de Morari Viorel, reieșind din următoarele considerente.

Conform art. 26 alin. (1) și alin. (2) CPC, procesele civile se desfășoară pe principiul contradictorialității și egalității părților în drepturile procedurale. Contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încât părțile și ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu cauza dată judecării și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței.

Din materialele cauzei se constată că, la 20/21 iulie 2021, pârâul Stoianoglo Alexandr a acordat un interviu în cadrul emisiunii „Puterea a Patra” de la canalul de televiziune N4, care poate fi vizionat prin accesarea următorului link: <https://n4.md/puterea-a-patra-din-20-07-2021-cu-participarea-lui-alexandr-stoianoglo/>.

Reclamantul a considerat că prin declarațiile date de Stoianoglo Alexandr în cadrul emisiunii „Puterea a Patra” de la canalul de televiziune N4, i-a adus atingere onoarei, demnității și reputației profesionale. Totodată, considerând că acuzațiile nefondate constituie o ingerință nejustificată în viața sa privată și profesională, deoarece antrenează consecințe negative, în primul rând, asupra imaginii sale personale în fața colegilor, în familie, în societate și în al doilea rând, îi afectează reputația profesională prin crearea unei percepții negative.

În scopul soluționării amiabile a litigiului, la 30 iulie 2021 reclamantul Morari Viorel a expediat în adresa pârâului Stoianoglo Alexandr cererea prealabilă și acordându-i posibilitatea de a dezminți informația răspîndită și de a exprima scuze în mod public, cu repararea prejudiciului cauzat. Însă, cererea prealabilă a rămas fără răspuns (f.d. 48-49).

Potrivit art. 43 Cod civil, în condițiile legii, orice persoană fizică are dreptul la viață, la sănătate, la integritate fizică și psihică, la libera exprimare, la nume, la onoare, demnitate și reputație profesională, la propria imagine, la respectarea vieții intime, familiale și private, la protecția datelor cu caracter personal, la respectarea memoriei și corpului său după deces, precum și la alte asemenea drepturi recunoscute de lege. Aceste drepturi sînt insesizabile și inalienabile.

La art. 2 al Legii nr. 64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare este specificat, inter alia că termenii și expresiile utilizate în prezenta lege au următoarele semnificații: *defăimare* – răspîndire a informației false care lezează onoare, demnitatea și/sau reputația profesională a persoanei; *răspîndire a informației* – proces de transmitere a informației către alte persoane (cel puțin către o persoană, exceptînd persoana lezată). *răspîndire a informației* – proces de transmitere a informației către alte persoane (cel

puțin către o persoană, exceptând persoana lezată); *informație* – orice expunere de fapt, opinie sau idee sub formă de text, sunet și/sau imagine; *fapt* – eveniment, proces sau fenomen care a avut sau are loc în condiții concrete de loc și timp și a cărui veridicitate poate fi dovedită; *judecată de valoare* – opinie, comentariu, teorie sau idee care reflectă atitudinea față de un fapt, a cărei veridicitate este imposibil de dovedit; *interes public* – interes al societății (și nu simpla curiozitate a indivizilor) față de evenimentele ce țin de exercitarea puterii publice într-un stat democratic sau față de alte probleme care, în mod normal, trezesc interesul societății sau al unei părți a ei; *persoană care exercită funcții publice* – persoană fizică care exercită atribuțiile puterii publice (executive, legislative ori judecătorești) sau persoană juridică ce prestează servicii de utilitate publică, sau persoană fizică care administrează persoana juridică ce prestează servicii de utilitate publică ori subdiviziuni ale acesteia; *persoană publică* – persoană care exercită funcții publice sau o altă persoană care, datorită statutului, poziției sociale sau altor circumstanțe, trezește interesul public; *dezmințire* – infirmare a relatărilor defăimătoare cu privire la fapte care nu corespund realității.

Potrivit art. 3 alin. (2) Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, libertatea de exprimare protejează atât conținutul, cât și forma informației exprimate, inclusiv a informației care ofensează, șochează sau deranjează. Aliniatele (3) și (4) art. 3 al aceleiași Legi prevede că exercitarea libertății de exprimare poate fi supusă unor restrângeri prevăzute de lege, necesare într-o societate democratică pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, pentru a apăra ordinea și a preveni infracțiunile, pentru a proteja sănătatea și morala, reputația sau drepturile altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești. Restrângerea libertății de exprimare se admite doar pentru protejarea unui interes legitim prevăzut la alin.(3) și doar în cazul în care restrângerea este proporțională cu situația care a determinat-o, respectându-se echilibrul just dintre interesul protejat și libertatea de exprimare, precum și libertatea publicului de a fi informat.

Conform art. 7 alin. (1), (2), (3), (4) și (5) Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, orice persoană are dreptul la apărarea onoarei, demnității și reputației sale profesionale lezate prin răspândirea relatărilor false cu privire la fapte, a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient sau prin injurie. Persoana lezată prin răspândirea unor relatări cu privire la fapte poate fi restabilită în drepturi dacă informația cumulează următoarele condiții: este falsă, este defăimătoare și permite identificarea persoanei vizate de informație. Persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin. (2) poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, precum și repararea prejudiciului moral și material cauzat. Persoana lezată prin răspândirea unor

judecăți de valoare poate fi restabilită în drepturi dacă judecățile de valoare cumulează următoarele condiții: nu se bazează pe un substrat factologic suficient, au un caracter defăimător, permit identificarea persoanei vizate de informație. Persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin.(4) poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, sau publicarea unei replici, precum și repararea prejudiciului moral și material cauzat.

În conformitate cu art. 15 alin. (1), (2) al Legii cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, persoana care se consideră defăimată poate solicita, prin cerere prealabilă, autorului informației și/sau persoanei juridice care a răspândit-o rectificarea sau dezmințirea informației defăimătoare, acordarea dreptului la replică sau exprimarea scuzelor și compensarea prejudiciului cauzat. În caz de deces al persoanei defăimate, cererea prealabilă se depune de către persoana interesată. Cererea prealabilă se depune în termen de 20 de zile de la data la care persoana a aflat sau trebuia să afle despre informația defăimătoare. Acesta este un termen de prescripție. La împlinirea unui an din ziua defăimării, persoana nu poate solicita repunerea sa în termenul de depunere a cererii prealabile.

Potrivit art. 16 alin. (1) – (5) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, cererea prealabilă se examinează în termen de 5 zile de către autorul informației și, după caz, de către persoana juridică ce a răspândit această informație. Dacă se constată că informația la care se referă cererea prealabilă este falsă sau nu se bazează pe un substrat factologic suficient, persoana juridică ce a răspândit informația sau autorul informației satisface cererea prealabilă, fiind obligat să efectueze, după caz, rectificarea sau dezmințirea informației defăimătoare, acordarea dreptului la replică sau exprimarea scuzelor și compensarea, la cerere, a prejudiciilor cauzate. Rectificarea sau dezmințirea informației, acordarea dreptului la replică sau exprimarea scuzelor se efectuează în termen de 15 zile de la data examinării cererii prealabile, iar dacă informația a fost răspândită de mass-media și publicația sau emisiunea care a răspândit această informație apare mai rar decât o dată la 15 zile, în următorul număr sau emisiune. Plata compensațiilor în temeiul cererii prealabile se efectuează în termen de 15 zile de la data examinării cererii prealabile sau într-un alt termen convenit de părți. În cazul refuzului de a satisface, integral sau parțial, cererea prealabilă, persoana lezată poate depune cerere de chemare în judecată.

Iar, articolul 17 alin. (1) al Legii citate supra, statuează că, cererea de chemare în judecată cu privire la defăimare poate fi depusă în termen de 30 de zile. Acest termen curge de la: a) data primirii răspunsului la cererea prealabilă; b) data expirării termenului pentru examinarea cererii prealabile.

Astfel, raportând normele legale citate mai sus în coraport cu circumstanțele de fapt ale speței constatate anterior, instanța de judecată constată că acțiunea lui Morari Viorel a

fost depusă în instanță cu respectarea procedurii prealabile și cu respectarea termenului de prescripție, din care considerente, instanța de judecată are obligația de a se expune în fond asupra pretențiilor formulate de către reclamant.

Potrivit art. 24 alin. (1) al Legii cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, reclamantul trebuie să dovedească următoarele: a) pârâtul a răspîndit informația; b) informația îl vizează și este defăimătoare; c) informația constituie o relatare cu privire la fapte și este în esență falsă; sau d) judecata de valoare nu se bazează pe un substrat factologic suficient; e) existența și cuantumul prejudiciului cauzat.

În acest sens, instanța de judecată menționează că, pentru a aprecia dacă libertatea de exprimare a pârâtului urmează a fi limitată de către stat prin obligarea de a dezminți informația, este necesar de a stabili raportul proporționalității dintre dreptul la libera exprimare și dreptul la viața privată.

Astfel, din interpretarea corectă a normelor legale enunțate, se înțelege că onoarea este un sentiment complex, determinat de percepția pe care fiecare persoană o are despre demnitatea sa, în timp ce reputația înseamnă felul în care o persoană este considerată în societate și este dobândită prin modul exemplar în care persoana se comportă în societate.

Totodată, instanța reține că, persoana care se consideră lezată poate solicita recunoașterea faptului defăimării sau dezmințirea informației, precum și repararea prejudiciului moral, iar restabilirea persoanei în drepturi poate fi făcută numai în cazul în care s-a constatat cu certitudine că informația este falsă.

Respectiv, aspectul defăimător al informației nu se prezumă, iar persoana care se consideră lezată urmează și are obligația să dovedească că a suferit o atingere a personalității, a reputației profesionale.

Subsecvent, urmează de reținut că, reclamantul Morari Viorel a deținut funcția de procuror șef al Procuraturii Anticorupție, respectiv nu poate să nu trezească interesul întregii societăți. Astfel, este necesar a se evidenția că, limitele criticii acceptabile în adresa persoanelor publice sunt mai largi decît cele în adresa persoanelor particulare, în acest sens persoanele publice în mod inevitabil și conștient trebuie să accepte verificarea strictă a fiecărui cuvînt și faptă, atît din partea jurnaliștilor, cît și a marelui public și, în consecință, trebuie să dovedească un grad mai mare de toleranță.

Totodată, în cauza *Wirtschafts-Trend ZeitschriftenVerlags GMBH v. Austria* (nr. 58547/00) Curtea Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului a indicat că limitele criticii admisibile sunt mai ample în cazul persoanelor publice decît în cazul unui simplu particular.

La caz, instanța constată că reclamantul nu a demonstrat caracterul defăimător al informației, or, informația la care a făcut referire nu poartă un caracter defăimător, fiind declarații cu privire la activitatea reclamantului în funcția de procuror șef al Procuraturii

Anticorupție și în cadrul unor dezbateri de maxim interes general pentru societate și cu întemeierea lor pe un substrat factologic esențial.

Subsecvent, instanța de judecată va respinge ca neîntemeiate argumentele reclamantului cu privire la afectarea negativă a imaginii sale în fața colegilor, în familie, în societate, or art.10 din Convenția Europeană protejează nu doar substanța ideilor și a informației exprimate, dar și forma pe care aceasta o ia (cauza *Oberschlick v. Austria*, seria A no. 204, p. 25, § 57), iar libertatea de exprimare acoperă un posibil recurs la un anumit grad de exagerare, sau chiar provocare (cauza *Prager and Oberschlick v. Austria* seria A no. 313, p. 19, § 38).

Concomitent, trebuie de reținut că art.10 protejează informațiile și ideile care ofensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și liberalismului, fără de care nu există „societatea democratică” (cauza *Handyside v. the United Kingdom*, seria A no. 24, p. 23, § 49), iar libertatea de exprimare constituie una din fundamentele esențiale a unei societăți democratice și una din condițiile de bază al progresului ei și al auto-perfecționării individuale.

Respectiv, persoanelor care participă la o dezbatere publică cu privire la o chestiune de interes general le este permis să recurgă la un anumit grad de exagerare sau chiar provocare sau, cu alte cuvinte, să facă afirmații oarecum excesive.

În acelaș context, instanța menționează că, potrivit jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului, au fost delimitate trei categorii principale de exprimării, acestea fiind: politică, artistică și comercială, acordându-i cea mai mare importanță protecției exprimării politice, care a fost definită foarte larg, astfel încât să includă discursurile privind toate chestiunile de interes public general.

Astfel, problemele identificate ca fiind de interes public general includ: examinarea cauzelor în justiție, mediul înconjurător, sănătatea publică, abuzul de putere din partea poliției, cruzimea față de animale, proasta gestionare a patrimoniului public, comportamentul ilegal al procurorilor, corupția funcționarilor de stat și activitățile entităților comerciale puternice (cauza *Steel și Moris vs Regatul Unit*).

În cauza *Dichand și alții v. Austria* (nr. 18243/04) cu privire la necesitatea ingerinței în libertatea de exprimare a reclamantilor, CtEDO a considerat că judecățile de valoare pe care le-a făcut primul dintre ei au o bază factuală suficientă, cât timp acesta nu a invocat o stare de fapt mincinoasă. Curtea a amintit că dl. Graff era un om politic important care trebuie să suporte un anumit nivel al criticii activității sale publice și private. Chiar dacă tonul articolului din ziar era virulent și polemic, Curtea a indicat că art. 10 protejează și astfel de informații sau idei, iar, în speță, ele reprezentau o opinie cu privire la activitatea unei persoane publice.

Conform art. 26 alin. (1) și (2) al legii precitate supra, orice persoană este în drept să ceară în instanța de judecată dezmințirea relatărilor false și defăimătoare cu privire la fapte. În cazul în care instanța de judecată va stabili că acțiunea cu privire la răspîndirea informației false și defăimătoare este întemeiată, iar reclamantul solicită publicarea unei dezmințiri, instanța va dispune dezmințirea relatărilor false și defăimătoare, indicînd în dispozitivul hotărîrii textul dezmințirii.

Instanța de judecată reiterează că, prevederile legale citate supra, trebuie interpretate și aplicate în concordanță cu jurisprudența Curții Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului, pentru că libertatea de exprimare este garantată și de art. 10 din Convenția Europeană, care prin paragraful al doilea permite statelor să aducă anumite limitări acestei libertăți, cu condiția să respecte cerințele prevăzute de Convenție pentru valabilitatea lor. Astfel, s-a prevăzut că „exercitarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrîngerii sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru protecția reputației sau a drepturilor altora.

Astfel, pentru a fi convențională, ingerința în libertatea de exprimare trebuie să îndeplinească trei condiții cumulative prevăzute de paragraful 2 al art. 10 CEDO, și anume: i) măsura să fie prevăzută de lege; ii) să urmărească unul din scopurile legitime prevăzute în paragraful 2; iii) și să fie necesară într-o societate democratică pentru atingerea lor.

Cu referire la prima condiție ca măsura să fie prevăzută de lege, instanța reține prevederile sus-citate de la art. 3 alin. (1), (2) și (3) al Legii cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, care prevăd condițiile și temeiurile de limitare a libertății de exprimare.

Iar, în privința condiției ca măsura să urmărească unul din scopurile legitime, instanța reține că unul din scopurile legitime prevăzute în paragraful 2 al art. 10 din Convenție, este protecția reputației altora. Respectiv, odată ce s-a constatat cu certitudine că măsura de limitare a libertății de exprimare este prevăzută de lege și a urmărit un scop legitim, în continuare urmează a fi examinată cea de a treia condiție și anume, dacă există un just echilibru între, pe de o parte, protecția dreptului consacrat de articolul 10 CEDO și, pe de altă parte, aceea a dreptului reclamantului la protecția onoarei, demnității și reputației profesionale, care, ca elemente al vieții private, sunt garantate de art. 8 al Convenției.

Subsecvent este de menționat că determinînd distincția clară între informații, denumite fapte, și opinii, denumite judecăți de valoare, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a remarcat că existența faptelor poate fi demonstrată, în timp ce adevărul judecăților de valoare nu este susceptibil de a fi dovedit.

În cazul judecăților de valoare, proba veridicității este imposibilă, iar exigența administrării ei afectează esența libertății de opinie, care constituie unul din elementele fundamentale ale dreptului garantat de art.10 din Convenție.

Cu referire la jurisprudența Curții Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului, în care sintagma „judecată de valoare fără substrat factologic suficient” mai este numită și „opinii excesive”, instanța menționează că judecățile de valoare pot fi prețioase, fără valoare sau negative, întemeiate sau neîntemeiate, convingătoare sau discutabile, progresiste sau reacționare etc. Acestea nu pot fi dezmințite prin hotărârea judecătii. Ele pot fi dezbătute prin polemică, adică răspuns (replică, comentariu).

Totodată, instanța de judecată va reține prevederile art. 18 alin. (3) al Legii cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, care stipulează că, în cererea de chemare în judecată, reclamantul va indica exact relatările cu privire la fapte a căror dezmințire se solicită și textul dezmințirii sau judecățile de valoare fără substrat factologic suficient.

Astfel, instanța de judecată atestă că, în solicitările reclamantului Morari Viorel nu s-a indicat dezmințirea căror afirmații/relatări se solicită și care este textul dezmințirii, de asemenea vizualizînd CD-ul la cercetarea materialelor, s-a constatat că este o înregistrare cu o durată îndelungată, iar minutul din înregistrarea video referitor la declarațiile făcute în privința reclamantului nu s-a indicat, or, pîrîtul și-a exprimat opinia la mai multe întrebări oferite de către moderator.

Prin urmare, reieșind din normele legale menționate mai sus în coroborare cu materialele cauzei și faptele stabilite de instanța de judecată, se respinge ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată Morari Viorel către Stoianoglo Alexandr, intervenient accesoriu Postul de Televiziune N4 privind apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, dezmințirea informației și repararea prejudiciului cauzat.

Potrivit art. 117 alin (1) CPC, probe în cauze civile sînt elementele de fapt, dobîndite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei.

Conform art. 118 alin. (1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale.

Potrivit art. 121 CPC, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

În conformitate cu art. 130 CPC, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și

nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei. Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărîre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele. Proba este declarată ca fiind veridică dacă instanța constată prin cercetare și comparare cu alte probe că datele pe care le conține corespund realității.

În conformitate cu art. 94 alin. (1) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată.

Ca urmare a faptului că reclamantul Morari Viorel nu a avut câștig de cauză, acestuia nu i se va compensa cheltuielile de judecată suportate în legătură cu examinarea cauzei în instanță.

În conformitate cu art. 26, 94, 236-241, 357 Cod de procedură civilă, instanța de judecată

H O T Ă R Ă Ș T E:

Se respinge cererea de chemare în judecată depusă de Morari Viorel către Stoianoglo Alexandr, intervenient accesoriu Postul de Televiziune N4 privind apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, dezmințirea informației și repararea prejudiciului cauzat, ca fiind neîntemeiată.

Hotărîrea cu drept de apel la Curtea de Apel Chișinău în termen de 30 zile de la pronunțarea dispozitivului hotărîrii, prin intermediul Judecătoriei Chișinău (sediul Centru).

Președintele ședinței,
judecător

Georgeta Grozav